

„Hazarski sindrom“ u Srednjem Banatu
zabeležen i posle poslednjeg popisa

Svakih 10 godina nestanu dva mesta

Najveći pad je u selima - nedostaje oko 4.500 stanovnika

Miroslava Pudar

AKTUELNO

Rezultati najnovijeg popisa pokazuju da opština Zrenjanin ima osam odsto manje žitelja nego na prethodnom, dakle „fali“ 6.480 građana. Najveći pad zabeležen je u selima - gde nedostaje negde oko 4.500 stanovnika. Preciznije, broj stanovnika u seoskim sredinama u opštini Zrenjanin sa 52.278 pao je na 47.912. Najmanji pad zabeležen je u gradu Zrenjaninu koji je ostao „kraći“ za oko 1.500 žitelja.

Demografsko kretanje na području srednjeg Banata i osipanje stanovništva prati specijalista socijalne medicine dr Ilija Gardašević iz Zavoda za javno zdravlje, koji ističe da svakih deset godina na ovom području nestanu dva naseljena mesta i da je problem gubljenja stanovništva kompleksan.

- Kada se uporede demografski trendovi u poslednjih 140 godina, vidi se da se stanovništvo u tri banatske opštine, Žitištu, Sečnju i Novoj Crnji, u kontinuitetu gubi, dok je u Novom Bečeju stagnacija, a u Zrenjaninu blagi porast. Statistika pokazuje da je u 55 naseljenih mesta srednjobanatskog okruga 1869. godine živelo 169.234 stanovnika, a 1991. godine 221.353. S obzirom na to da sam u svom radu koristio podatke 13 popisa stanovni-

štva, u periodu od 1869. do 1991. godine, rezultati su meritorni samo za ovaj period, iako se trend opadanja stanovništva nastavlja. U periodu između 1981. i 1991. godine broj stanovnika je manji za 9.609. Ukoliko se uzme kao primer da prosečno naseljeno mesto u regionu ima oko 4.000 stanovnika, znači da je u navedenom periodu nestalo 2,39 naseljenih mesta. Kada je reč o zrenjaninskoj opštini, u proteklih 100 godina beleži se porast stanovništva sa 70.000 do 100.000 građana. Od šezdesetih godina uvećavanje broja stanovnika nije rapidno, već je reč o blagom porastu. Najkritičniji period započinje osamdesetih godina, jer u tom periodu broj stanovnika opada za 2.500. Razloge treba tražiti i u samom društvu i njegovim vrednostima - smatra dr Ilija Gardašević.

Demografska tranzicija ili nešto drugo, tek u celoj Srbiji u proteklih deset godina broj stanovnika smanjio se za oko 300.000 žitelja. Trend selidbe u velike gradove tipičan je za sve slabije razvijene zemlje, Srbija nije tu izuzetak.

- Ukoliko je potrebno poređenje, ovo što nam se dešava predstavlja tipičan Hazarski sindrom. Jasno je da ukoliko se ne spreči nestajanje stanovništva, naše društvo izgubiće identitet i neminovno ćemo prepustiti drugima da pišu istoriju jednog naroda - upozorava dr Ilija Gardašević.

Rode su se i pored toga vratile

u Banat, ima ih u okolini Zrenjanina koliko hoćeš, ali onih što isporučuju bebe baš fali. Natalitet je, precizno govoreći, u stagnaciji u odnosu na najcrnji period od pre 20 godina, kada je zabeležen najveći demografski pad na području Srednjeg Banata, sve sa Zrenjaninom. Za razliku od prethodnih godina, brojka novorođenih u periodu od 2000. do 2010. stabilno se kreće između 1.500 i 1.700 beba godišnje, podaci su porodilišta zrenjaninske opšte bolnice. Uslovi u ovoj ustanovi su više od odličnih, kompletna služba ginekologije i akušerstva radi u prvoklasnim uslovima, a porodiljama su na usluzi četiri kompletno opremljene operaciono-porođajne sale i jedna postporođajna, 36 postelja, nekoliko apartmana, 15 lekara specijalista i 45 medicinskih sestara.

- Ovde je sve novo, oprema, vakuum, CTG, ultrazvučni aparati, inkubatori, reanimacioni stolovi i sve što uz ovu vrstu zdravstvene zaštite ide. Kada je reč o samim porođajima, tendencija pada bila je izraženija u periodu pre dvadesetak godina, kada je sa 3.500 opala za čitavih hiljadu porođaja nego što je to u proteklih deset godina. Za poslednju dekadu možemo reći da postoji pad u smislu razlike od nekih stotinu porođaja po godini, ali se ukupno ne može smatrati velikom razlikom, pre je reč o stagnaciji. Broj dece je nešto ve-

ći u odnosu na broj porođaja jer je bilo blizanaca. Prosečna starost porodilja kreće se između 25 i 33 godine, to su prvoročke i drugoročke, a odstupanja se kreću u slučajevima mladih porodilja od 15 godina i starijih od 40 godina. Najviše je prirodnih porođaja, primenjujemo epidural, carski rez kao i porođaj uz prisustvo supruge. Nijedna usluga se ne naplaćuje, kao ni obilazak novorođenčadi. Ipak, moram da naglasim nešto što nije vezano za zdravstvo ali mi taj problem primećujemo, naše trudnice su diskriminisane zbog porođiljskog bolovanja, jer tada dobijaju samo 65 odsto plate, a praksa pokazuje da mnoge, zapravo, nigde i ne rađe - objašnjava dr Olgica Parigros Petrović, načelnica zrenjaninskog porodilišta.

Ipak, nezavisno od sjajnih uslova koje nudi zdravstvo, mera podsticaja koje je uvela država u vidu finansijske pomoći za svako rođeno dete, a koje trenutno koriste uglavnom Romkinje, u Zrenjaninu i okolnim opštinama najveći problem je nezaposlenost - kreće se od 30 do 40 odsto. Pošto je pad rađanja u proteklih deset godina zaustavljen, mogući uzrok manjem broju stanovnika koji je ustanovljen i novim popisom mogao bi se pripisati demografskoj tranziciji, migraciji ka većim gradovima ili emigraciji.

Rodi se oko 1.500 beba godišnje: Zrenjaninsko porodilište